

FARKAS TAMÁS szerepvállalásáról az A. Galkowski által vezetett szláv névtani egyesület (Commission on Slavic Onomastics), illetve a hozzá kapcsolódó honlapszerkesztés munkájában (itt az adott országokban zajló szlavisztikai vonatkozású névtani áttekintések kapnak majd helyet; 840). A RION. a Debreceni Egyetemen HOFFMANN ISTVÁN kezdeményezésére és vezetésével 2010-ben alakult Nyelv- és Névtörténeti Műhely is bemutatja (841). Ugyanebben a rovatban kapott helyet az ÖRDÖG FERENC akadémiai nagydoktorságáról (és ennek kapcsán pályafutásáról) beszámoló hír is (843–4). – A rendezvények rovatában szerepel a Debreceni Egyetem által Síkfőkúton 2010-ben rendezett tanácskozás (788) és a VÖRÖS FERENC által 2011 novemberében Győrben megrendezett konferencia előzetese (819), továbbá a 2011-es barcelonai ICOS-kongresszus teljes programjának szekciónként csoportosított felsorolása, benne a magyar résztvevők nevének és előadascímének feltüntetésével (793–806). – A 2010. és 2011. évre vonatkozó olasz névtani bibliográfiai áttekintésekben FÁBIÁN ZSUZSANNA négy munkája szerepel (782, 912, 925), illetve bekerült a felsorolásba a már említett FÁBIÁN–SZABÓ-kötet is (925).

FÁBIÁN ZSUZSANNA

ACTA ONOMASTICA 52. (2011)
Főszerkesztő: MILAN HARVALÍK
Ústav pro jazyk český AV ČR, Praha. 264 lap

1. Tanulmányok. – A cseh névtani folyóirat 52. évfolyama 14, különböző nyelveken (cseh, szlovák, lengyel, szerb, orosz, angol) közölt, a névtan különféle területeit érintő tanulmányt tartalmaz, amelyek mindegyikét angol (illetve az angol nyelvű cikkek esetében cseh) nyelvű összefoglaló előzi meg.

Személynévi témájú tanulmányok. – Z. ABRAMOWICZ a 16–18. századi lengyel és fehérorosz területen élő zsidók egyénneveinek örökletességét vizsgálja, illetve azt, hogy a 18. század végén történt megszilárdulásukig milyen mértékben változtak a helyi lakosság névanyagának függvényében (7–14). J. DAVID a totalitárius rendszer idején közölt, a Cseh Nemzeti Szövegtárban tárolt publicisztikai szövegekben fellelhető tulajdonnevekkel és azok (történeti) szemantikájával foglalkozik (15–30). Ž. DVOŘÁKOVÁ Malamud „Isteni kegyelem” című regénye kapcsán két stratégiát ismertet az író névadásában: szereplőit vagy saját családtagjai, barátai nevével, vagy bibliai nevekkal ruházza fel (45–54). M. KAZÍK cikke a nyugat-szlovákiai Paprad élőnyelvi személyneveinek alkotásmódjával foglalkozik (83–91). S. PASTYŘÍK tanulmánya első részében onomasziológiai szempontból elemzi a FRANTIŠEK BARTOŠ-féle „Morva nyelvjárások szótára”-ban (Dialektologický slovník moravský) fellelhető családneveket, majd a morva anyagra alapozva a családnevek egy új csoportosítási módjának lehetőségét vázolja fel (111–32). V. PUKIŠ orosz nyelvű cikke azt vizsgálja, hogyan adaptálódnak az orosz nyelvbe az etnikailag jelölt cseh családnevek az Északnyugat-Kaukázusban, milyen arányban használják viselőik e nevek cseh, német és orosz változatát, valamint kicsinyítő képzős formáját, s az apai név mikor jelenik meg a teljes név egyik elemeként (133–40).

Helynévi témájú tanulmányok. – R. DITTMANN az 1533-ban megjelent cseh nyelvű Újszövetségben fellelhető toponimák írásmódbeli, fonológiai, morfológiai, szintaktikai és szövegtani jellemzőit kutatja (31–44). Z. GELNAROVÁ és M. GELNAR a Lužicei-hegységben és térségében tárja fel az üvegyártó helyeket a régi forrásokban és térképészeti dokumentumokban fellelhető helység-, víz- és hegynevek segítségével (55–82). S. KLOFEROVÁ a morvaországi és sziléziai nyelvjárások kapcsán járja körül a helynevekhez kapcsolódó *k/ke/ku* és *při* előjárósók területi megoszlását (92–101). V. NIKOLIĆ egy ritka, német eredetű kelet-boszniai toponima, a *Kramer-Selo* német elő- és ósláv utótagjának etimológiájával, illetve a helységnév kialakulásának körülményeivel foglalkozik (102–10). M. ŠTEFKOVÁ Szent János nevének megjelenését vizsgálja a morva és a sziléziai helynevekben, illetve foglalkozik az egyes elnevezések formai jellemzőivel, szerkezeti típusaikkal, motivációjukkal és variabilitásukkal (149–59). P. ŠTĚPÁN a helységnevekből képzett utcanevek képzését tárgyalja Prága példáján: a leggyakoribb *-ská* szuffixum mellett jellemző rájuk a *-ná*, *-ní*, *-ová*, *-ova* toldalék és a zéró szuffixum, valamint a szabálytalan szóképzés és a szóösszetételek megjelenése is (160–78). TÓTH VALÉRIA angol nyelvű cikke a toponimák változásának tipológiáját tárja fel elsősorban a magyar helységnévrendszer tipikus tulajdonságai alapján, majd angol példákkal támasztja alá elmélete univerzális alkalmazhatóságát (179–89).

Vegyes témájú tanulmányok. – M. RUTKOWSKI angol nyelvű tanulmánya egy lengyel vonatkozású tulajdonneveket, illetve azok metaforikus felhasználását és jelentését tartalmazó szótár módszertani háttérét tárgyalja, valamint érinti a konnotációs tipológia, továbbá a nevek pragmatikájának és szemantikájának nyelvészeti (és nyelvészetén kívüli) kérdéseit is (141–8).

Szakedolgozatok és szemináriumi dolgozatok. – A folyóirat két cikkének kiindulópontja egy-egy 2011-ben megvédett szakdolgozat. V. KUNEŠ munkája egy 1979-ben megkezdett kutatás folytatása: a České Budejovice-i járás egyes helyneveit veti alá morfológiai és jelentéstani elemzésnek (190–202). E. VEJRYCHOVÁ azt vizsgálja, hogyan változtak a családnevek a vegyes (lengyel, német és cseh) lakosságú morva és sziléziai régióban 1947-ben, a 2. világháború utáni cseh nacionalizmus idején (203–11).

2. A Vita rovat első írásában Ž. DVOŘÁKOVÁ arra keresi a választ, helyes-e, hogy a cseh jogi szabályozás csak a hivatalosan számon tartott utónevek anyakönyvezését engedélyezi (212–3). A másodikban J. MESTEK a *Peirce* családnév kiejtésének problematikájához szól hozzá (214–7).

A **Szemle** rovatban (218–45) 7 cseh nyelvű névtani vonatkozású munka ismertetése található. A helynévtani munkák mellett olvashatjuk például M. BOHÁČOVÁ beszámolóját a szlovákiai horvát kisebbség tulajdonnévanyagáról. R. ŠRÁMEK egy lengyel szóvégmutato szótárt mutat be, amely kizárólag helyneveket tartalmaz. S. PASTYŘÍK a névadás legaktuálisabb problémáit is feszegető cseh utónévkönyv 5. kiadásáról ír.

A **Krónika** (246–8) a balti és a szláv nyelvek 2010-ben elhunyt kutatójáról, Staltmane Velta Ernestovnáról emlékezik meg orosz nyelven.

A **Hírek és széljegyzetek** című rovatot ANDREA GOÓTŠOVÁ szlovák nyelvű beszámolója nyitja a XVII. lengyel névtani konferenciáról (249–53), és a folyóirat további szokásos tartalmai (a beérkezett kiadványok listája, szerzői tájékoztató) zárják.